

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

NATIONAL POLICE IMMIGRATION SERVICE
- NORWAY

Deres referanse:
2017/985

Vår referanse:
201700306-16 729

Sted, dato
Oslo, 01.06.2018

SVAR PÅ OPPFØLGINGSBREV FRA POLITIETS UTLENDINGSENHET OM SIVILOMBUDSMANNENS RAPPORT ETTER BESØK 28.-29. MARS 2017

Det vises til deres brev av 23.01.18 der det gis enkelte merknader til Politiets utlendingsenhets (PU) oppfølging etter Sivilombudsmannens besøk på Politiets utlendingsinternat, Sikkerhetsavdelingen, 28.05.17 til 29.05.17. I brevet bes det om supplerende informasjon om oppfølgingstiltak. Frist for merknader er satt til 01.06.18.

Nedenfor redegjøres det i tematisk rekkefølge for siste status på PUs oppfølgingstiltak.

Fysiske forhold og aktivisering på sikkerhetsavdelingen

PU er fortsatt i en prosess med å vurdere innstallering av utvending solskjerming for å regulere lysinnfall på de forsterkede cellene. Det er allerede innhentet kostnadsoverslag og tiltak kan eventuelt iverksettes raskt, dersom det bevilges midler til dette på budsjettet for 2019. PU ønsker for øvrig å understreke at det ikke har vært mottatt formelle klager fra innsatte på utfordringer med lysinnfall på de aktuelle cellene mens de har vært i bruk.

Når det gjelder innredning av de forsterkede cellene, arbeides det med å finne alternativer. Det er imidlertid utfordringer med å finne møbler i egnet materiale og utforming, i tillegg til at det per i dag ikke har lyktes å finne leverandører hverken i Norge eller i andre europeiske land.

Særlig om kameraovervåking av sikkerhetscellene

Som informert om i vårt brev av 14.12.17 har PU vært i dialog med Politidirektoratet (POD) angående behovet for en klarere hjemmel for bruk av kameraovervåking av sikkerhetscellene. PU sendte i forlengelse av dette en formell henvendelse til POD 07.03.18. Det er per i dag ikke mottatt svar på henvendelsen.

PU ønsker å presisere at det kun er installert kameraovervåking på sikkerhetscellene, dvs. ved vedtak om overførsel til sikkerhetsavdelingen og innsettelse på sikkerhetscelle, jf. utlendingsloven § 107 femte ledd bokstav b (alt. 2). Vedtaket innebærer at den innsatte overføres til Sikkerhetsavdelingens strengeste restriksjon, hvor personen må oppholde seg i låst celle. Dette innebærer at det kun er ved innsettelse i forbindelse med slike vedtak at det vil bli gjennomført tilsyn ved bruk av kameraovervåking. At et høyt antall plasseringer på

Politiets utlendingsenhet

Besøk: Økernveien 11-13, 0653 Oslo
Post: Postboks 8102 Dep, 0032 OSLO
Tlf: 22 34 24 00 Faks: 22 35 37 00
E-post: politiets.utlendingsenhet@politiet.no

Org. nr.: 986 210 504 mva

sikkerhetsavdelingen var helt eller delvis begrunnet i den internertes helsetilstand, selvskading eller selvmordsfare, slik det er uttalt i deres brev av 23.01.18 pkt. 1.2 andre avsnitt, innebærer derfor ikke automatisk at det samme antall personer var plassert på sikkerhetscelle med kameraovervåking.

PU understreker at kroppsvisitasjon som hovedregel skal gjennomføres før innsettelse på sikkerhetscellen og foretas, så langt det er mulig, på et eget rom uten kameraovervåking. Videre følger det nå av utlendingsinternatets interne retningslinjer, IR 4.5 *Opphold på sikkerhetsavdelingen* at tilsynet som hovedregel skal foretas via tilsynsvindu, kikkehull eller åpen celleluke, og at den innsatte skal informeres om at tilsyn også kan skje via kamera. Monitoren benyttes derfor kun om det ikke gis tilstrekkelig og forsvarlig innsyn på andre måter.

Når det gjelder tilsyn ved åpning av celledør, bemerkes det at dette i mange tilfeller i seg selv vil kunne utgjøre en ekstrabelastning for den innsatte. Formålet med tilsynet skal være å påse at den innsatte ikke kommer unødig til skade eller utsettes for lidelser, se utlendingsforskriften § 15 første ledd. Tilsynet skal skje minimum hvert 30 minutt hele døgnet, og skal etter en individuell vurdering gjennomføres hyppigere, dersom det er ansett nødvendig, se IR 4.5 *Opphold på sikkerhetsavdelingen*. Dersom innsatte eksempelvis har vært urolig og utagerende og endelig faller til ro, vil regelmessig åpning og lukking av celledøren gjennom natten, kunne virke mot sin hensikt og i stedet bidra til å uroe den innsatte.

Aktivisering og opphold i friluft

PU har utredet muligheten for å tilby lavterskelaktiviteter utendørs. Det jobbes nå med å innrede en av luftestrålene, slik at det kan utføres enkel aktivitet under luftingen. PU vil i løpet av kort tid bestille et spesialtilpasset treningsapparat som vil gi muligheten for diverse styrketreningsøvelser. Radio er nå installert og tilgjengelig på sikkerhetsavdelingen.

Som beskrevet i vårt brev av 14.12.17, ses det nærmere på ulike alternativer for oppgradering av omgivelsene. Dekorering av veggene er fortsatt aktuelt, men er et mer langsiktig prosjekt. Det kan derfor per i dag ikke tidfestes et eventuelt iverksettelsestidspunkt for dette.

Særlig om grupper i en særlig utsatt posisjon

Som nevnt i vårt brev av 14.12.17 arbeider PU med å utrede muligheten for å etablere en tilrettelagt avdeling for internerte med utfordringer knyttet til psykisk helse. Det vurderes blant annet å organisere en slik avdeling slik at det gis tettere oppfølging av lege/helsepersonell og aktivitetsledere. Grunnet andre pågående endringer i 2018, som også har betydning for driften av utlendingsinternatet, vil det tidligst bli tatt stilling til etableringen av en tilrettelagt avdeling ved utgangen av inneværende år.

Forebyggende tiltak

Som opplyst tidligere arbeider PU kontinuerlig med å videreutvikle aktivitetstilbudene til de innsatte på utlendingsinternatet. Det har blant annet i 2018 blitt gjennomført et førstehjelpskurs i regi av Røde kors.

Helsetjenestens rolle ved inngripende tvangsbruk

Det følger av utlendingsinternatforskriften § 15 første ledd at innsatte skal ha forsvarlig tilsyn. Nærmere rutiner for tilsyn på sikkerhetsavdelingen er inntatt i utlendingsinternatets interne retningslinje, IR 4.5 *Opphold på sikkerhetsavdelingen*, der det fremgår at sykepleier/lege skal

tilse innsatte minst en gang per dag, se vedlegg. Det tilstrebes å følge disse rutinene, så langt det lar seg gjøre i henhold til helsetjenestens turnuslister.

PU har iverksatt flere tiltak for å sikre at sensitiv pasientinformasjon håndteres på en måte som sikrer at ansatte ikke gis innsyn i/overhører taushetsbelagt informasjon uten at det foreligger uttrykkelig samtykke til det fra den innsatte. Som ledd i dette gjennomføres det ikke helsesamtaler med innsatte på rom der ansatte er til stede. Videre benyttes ansatte som hovedregel ikke som tolk i samtaler med helsetjenesten, og dersom dette er aktuelt, sørges det for at samtykke til dette innhentes fra innsatte i forkant.

Et siste tiltak for å sikre at sensitiv pasientinformasjon ikke spres til uvedkommende, er videreformidling internt i PU om at henvendelser om innsattes helsesituasjon sendes direkte til helsetjenestens postmottak og ikke via utlendingsinternatets felles postmottak, som alle ansatte har lesertilgang til. Informasjonen er også sendt til Advokatforeningen, med anmodning om bistand til å videreformidle dette til aktuelle medlemmer.

PU arbeider med å ferdigstille en egen intern retningslinje for helsetjenesten ved utlendingsinternatet. Denne vil blant annet inneholde beskrivelse av rutinene for rapportering dersom helsepersonell ved utlendingsinternatet mistenker at innsatte har skader som følge av uforholdsmessig maktbruk. Inntil de skriftlige rutinene er nedfelt, har helsetjenesten blitt informert om at skader som gir mistanke om uforholdsmessig maktbruk fra ansatte, skal varsles via PUs postmottak og vil bli behandlet videre av Juridisk seksjon. Når det gjelder oppbevaring av bilder fra kameraet som helsetjenesten benytter for dokumentasjon av eventuelle skader, lagres dette i legesystemet CGM. En brukermanual er under utarbeidelse, for at sykepleierne og legene skal kunne benytte seg av dette systemet.

Med hilsen

Kristina Læg Reid
avdelingsleder

Rolf Odner
fungerende seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

1. IR 4.5 Opphold på sikkerhetsavdelingen

Saksbehandler:
Ida K. Johansen
politiadvokat
Telefon: 975 32 557

4.5 Opphold på sikkerhetsavdelingen

IR nummer:	Utarbeidet av:	Dato:	Revidert av:	Dato:	Godkjent av:	Dato:
4.5	JET004, TSS001, CGR007, MHA082	01.02.2018	JET004, OKV009, RHE032	09.05.2018	KVL003	09.05.2018

Innledning

Det følger av utlendingsloven § 107 femte ledd, jf. utlendingsinternatforskriften § 10 at utelukkelse fra fellesskapet og/eller plassering på særlig sikret avdeling og sikkerhetscelle, kan besluttet når det er strengt nødvendig av hensyn til ro, orden eller sikkerhet, eller for å sikre iverksetting etter utlendingsloven § 90.

Beslutningsmyndighet

- operativ vaktleder,
- avsnittsleder.

Tilsyn

Innsatte skal ha forsvarlig tilsyn og anbringes slik at vedkommende ikke kommer unødige til skade eller utsettes for lidelser, og slik at vedkommende ikke kan påføre andre skade, jf. utlendingsinternatforskriften § 15 første ledd.

Tilsyn ved plassering på trinn 1 og 2

Tilsynsfrekvensen avgjøres av operativ vaktleder for sikkerhetsavdelingen evt. avsnittsleder. Frekvensen baseres på en individuell vurdering av den enkelte innsatte. Tilsynsfrekvensen skal fremkomme i UTSYS.

Tilsyn ved plassering i sikkerhetscellen - trinn 3

Hovedregel er at tilsyn gjøres via tilsynsvindu, kikkehull eller åpen celleluke. Den innsatte skal informeres om at tilsyn også kan skje via kamera. Tilsynsfrekvensen avgjøres av operativ vaktleder for sikkerhetsavdelingen evt. avsnittsleder. Frekvensen baseres på en individuell vurdering av den enkelte innsatte men ikke sjeldnere enn 30 minutter. Tilsynsfrekvensen skal fremkomme i UTSYS.

Hva innebærer tilsynet

Den som utfører tilsynet skal forsikre seg om den innsatte er i live og ikke lider overlast.

Loggføring

Følgende skal være nedtegnet i en personlogg:

- Tidspunktet for innsettelse på sikkerhetsavdelingen, samt tidspunkt for endringer i restriksjonsnivå og opphør av tiltaket.
- Tilsynsfrekvensen.
- Risikovurdering av innsattes bekledning.
- Opplysninger om opphold utenfor cellen.
- Tilbud om og deltakelse i aktiviteter og lufting.
- Ordinært besøk og advokatbesøk.
- Tilbud om og inntak av mat og drikke.
- Den innsattes atferd.
- Tilbud om å ringe sin advokat eller offentlig myndighet.
- Orientering om klagemuligheten.
- Helsekonsultasjoner og helsepersonellens vurdering.
- Romkontroll (utføres morgen og kveld).
- Visitasjon.
- Bruk av maktmidler, fortløpende vurdering av bruken av disse og når disse fjernes.

Helseavdelingen

Internatets helseavdeling skal ha særlig fokus på de innsatte som oppholder seg på sikkerhetsavdelingen. Sykepleier/lege skal tilse innsatte minst en gang per dag.

Måltider

Innsatte plassert på sikkerhetsavdelingen skal tilbys samme antall måltider til de samme tidene som ved de ordinære avdelingene. Ved utelukkelse fra fellesskap, skal mat og drikke inntas i cellene. Dersom innsatte har tilgang til fellesskap kan maten spises der.

Ved plassering på sikkerhetscelle skal innsatte tilbys samme antall måltider til de samme tidene, men det skal foretas en risikovurdering i forhold til varmmat og bestikk. All mat og drikke serveres i papp.

Lufting

Innsatte som er plassert på sikkerhetsavdelingen, herunder sikkerhetscelle, skal som hovedregel få tilbud om en times daglig lufting. Unntak fra dette skal begrunnes særskilt og føres i UTSYS. Lufting på sikkerhetsavdelingen styres og gjennomføres av ansatte i tidsrommet mellom kl. 09.00-20.00. Hovedluft skal fortrinnsvis gjennomføres i dagslys.

Vakthold ved lufting

Det skal minimum være en ansatt tilstede under lufting, dette gjelder når døren til luftestrålen er låst. Der det er praktisk mulig skal ansatte stå sammen med innsatte på luft med åpen dør til luftestrålen. Det skal da være minimum 2 ansatte tilstede

Røyk

Innsatte skal som hovedregel få de samme tilbudene om røykeluft som ved ordinær avdeling. Det kan deles ut 2 røyk morgenen og kvelden. Under hovedluftingen kan det deles ut inntil 3 røyk.

Undersøkelse

Innsatte som plasseres på sikkerhetsavdelingen skal kroppsviseres før plassering i cellene. Undersøkelsen skal finne sted på visitasjonsrommet for sikkerhetsavdelingen. Innsatte får utlevert eget tøy tilhørende sikkerhetsavdelingen

Innsattes effekter

Innsattes private effekter skal plasseres inne på lageret som ligger i sikkerhetsavdelingen i merket pose (innsattes navn). Posen legges i kasse merket med cellenummeret som den innsatte har opphold på.

Verdigjenstander blir lagt merket med navn i låsbart skap og loggføres i UTSYS.

Innsatte har mulighet til å benytte eget tøy når han/hun skal ut av avdelingen, for eksempel ved fremstilling.

Gjennomføring av fellesskap

Gjennomføring av fellesskap for innsatte plassert på trinn 1, skal gjennomføres på avdeling November eller annen fellesskapsavdeling.

Toalettartikler og effekter på celle

Tannbørste settes på lageret merket med navn. Ved barbering skal barbermaskin som hovedregel benyttes. Unntaksvis kan barberhøvel gis til utlån, forutsatt at den innsatte er underlagt vakthold og konstant tilsyn under barberingen. Avsnittsleder eventuelt operativ vaktleder avgjør om barberhøvel skal tillates etter en konkret risikovurdering. Høvelen kontrolleres straks etter barberingen.

Den innsatte kan få mulighet for å ha tilgang på en bok og avis inne på sin celle.

Celleluker

Som hovedregel skal cellelukene holdes låst. Operativ vaktleder evt. avsnittsleder for sikkerhetsavdelingen kan gjøre unntak etter en konkret vurdering, for eksempel av hensyn til den innsattes psykiske helsesituasjon.

Utlåsing på natt

Før utlåsing skal operativ vaktleder og hovedvakt kontaktes. Det skal være minimum 2 ansatte ved utlåsing.

Mapper for opphold på sikkerhetsavdelingen

Det er opprettet to typer elektroniske mapper for innsattes opphold på sikkerhetsavdelingen; "aktive mapper" og "avsluttede mapper". Mappene skal inneholde:

- vedtak
- rapporter